“Tafakkur Academy Global Press”
nashriyoti

1

“Ilm-fan taraqqiyoti”
respublika ilmiy konferensiyasi

Tafakkurconference.uz

Gid faoliyatida ekologik mas'ulyat

Ilmiy rahbar: **Umaraliyeva Barchinoy Voxidjon qizi**

Talaba: **Jo‘rayeva Shaxzodabegim Jaxongir qizi**

ASIFL talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada gid faoliyatida ekologik mas’uliyatning roli, uning asosiy tamoyillari, amaliy qo‘llanilishi va madaniy ahamiyati o‘rganiladi. Gidning ekologik mas’uliyati tabiiy va madaniy merosni saqlash hamda barqaror turizmni rivojlantirish uchun muhimdir. Ushbu tadqiqot gidlar tomonidan qo‘llaniladigan strategiyalar va usullarni tahlil qilgan holda ekologik ong va mas’uliyatli xatti-harakatlar turizmning etik rivojlanishi va atrof-muhitni himoya qilishga qanday hissa qo‘shishini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: gid, ekologik mas’uliyat, barqaror turizm, atrof-muhitni muhofaza qilish, madaniy meros, etik turizm, tabiatni asrash, ekologik ong.

Kirish

Zamonaviy turizmda gidning roli faqat sayyohlarga ma’lumot berish bilan cheklanmaydi. Gidlar turizm faoliyatini ekologik va madaniy jihatdan barqaror amalga oshirish uchun mas’uldir. Ekologik mas’uliyat gidlik kasbining muhim qismi sifatida tan olinmoqda va bu tabiiy landshaftlar va madaniy obidalarni saqlashga qaratilgan keng qamrovli yondashuvni ifodalaydi.

Gidlar sayyohlar va atrof-muhit o‘rtasida vositachi sifatida faoliyat yuritadi. Ular nafaqat mahalliy flora va fauna, tarixiy obidalar haqida ma’lumot beradi, balki ekologik toza odatlarni targ‘ib qiladi va sayyohlarni mas’uliyatli xatti-harakatlarga o‘rgatadi. Ushbu maqola gid faoliyatida ekologik mas’uliyat tushunchasi, uning amaliy qo‘llanilishi va barqaror turizmdagi ahamiyatini yoritadi.

Gid faoliyatida ekologik mas’uliyatning asosiy tamoyillari

Gidning ekologik mas’uliyati bir nechta asosiy tamoyillardan iborat:

Ekologik ong: Gidlar tabiiy muhitni, biologik xilma-xillikni va ekotizimlarni himoya qilish muhimligini tushunishi va sayyohlarga yetkazishi kerak.

Barqaror amaliyotlar: Marshrutlarni va faoliyatlarni atrof-muhitga minimal zarar yetkazadigan tarzda rejalashtirish, chiqindilarni boshqarish va ekologik transport vositalaridan foydalanish.

Madaniy va tarixiy merosni saqlash: Madaniy obidalarni va tarixiy joylarni shikastlanishdan himoya qilish, sayyohlarga ularning ahamiyatini tushuntirish.

Ta’limiy roli: Sayyohlarga mas’uliyatli xatti-harakatlarni o‘rgatish va ekologik madaniyatni rivojlantirish.

Ushbu tamoyillarga rioya qilgan gidlar nafaqat atrof-muhitni saqlaydi, balki barqaror turizmni rivojlantirishga hissa qo‘shadi.

Amaliy qo‘llanilishi

Gidlar ekologik mas’uliyatni quyidagi amaliy choralar orqali amalga oshiradilar:

Marshrutlarni tanlash: Ekotizimlarga zarar yetkazmaydigan yo‘llarni tanlash.

Chiqindilarni boshqarish: Sayyohlarga chiqindilarni to‘g‘ri utilizatsiya qilishni o‘rgatish va plastikdan foydalanishni kamaytirish.

Sayyohlarga ma’lumot berish: Mahalliy biologik xilma-xillik va inson faoliyatining ekotizimlarga ta’siri haqida tushuntirish.

Mahalliy jamoalar bilan hamkorlik: Saqlash tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlash va ekologik loyihalarda ishtirok etish.

Bu amaliy choralar sayohatni ekologik jihatdan xavfsiz qiladi va sayyohlarga boy tajriba beradi.

Ta’siri va ahamiyati

Gidlarning ekologik mas’uliyatini targ‘ib qilishi bir qancha ijobiy natijalarni beradi:

Atrof-muhitni muhofaza qilish: Ekotizimlarni va biologik xilma-xillikni saqlash.

Etik turizm: Sayyohlarni mahalliy jamoa, madaniyat va tabiatga hurmat bilan qarashga o‘rgatadi.

Barqaror turizm rivoji: Turizm joylarining uzoq muddatli rivojlanishini ta’minlaydi.

Ta’lim va ongni oshirish: Jamoatchilikni ekologik himoya ahamiyati haqida xabardor qiladi.

Ekologik mas’uliyatni faol qo‘llaydigan gidlar sayyohlarga bilim beradi, atrof-muhitga zarar yetkazishni kamaytiradi va barqaror turizmni rivojlantiradi.

Xulosa

Gid faoliyatida ekologik mas’uliyat barqaror turizmning ajralmas qismidir. U tabiiy va madaniy merosni saqlashni ta’minlaydi va etik turizmni rivojlantiradi. Ekologik mas’uliyatni o‘z ishiga integratsiya qilgan gidlar sayyohlarga ma’lumot berish bilan birga, ularni mas’uliyatli xatti-harakatlarga o‘rgatadi va turizmning barqaror rivojlanishiga hissa qo‘shadi. Shu bois, ekologik mas’uliyat zamonaviy gidlik faoliyatining asosiy tarkibiy qismi hisoblanadi.

Manbalar

1.Fennell, D. A. (2015).Gid faoliyatida ekologik mas’uliyat va barqaror turizm tamoyillari haqida.

2.Gössling, S., Scott, D., & Hall, C. M. (2015).Sayyohlikning tabiiy resurslarga ta’siri va gidlar orqali ekologik boshqaruv.

3.Weaver, D. (2006).Barqaror turizm va gidlar mas’uliyati bo‘yicha amaliy usullar.

4.Honey, M. (2008).Ekoturizm va gidning ekologik mas’uliyati hamda madaniy merosni himoya qilish.

5.TIES (The International Ecotourism Society). (2015).https://ecotourism.org/what-is-ecotourism. Ekoturizm tushunchasi va gidlarning rolini rasmiy tarzda tavsiflaydi.

6.Tribe, J. (2009). Gidlar orqali sayyohlarda ekologik ongni shakllantirish va ma’rifiy rol.